

Συνδρομαί προπληρωτέαι.

Ήσωτερικοῦ: ῥακοβολία ἔνδεκα.
Ήξωτερικοῦ: οἶνος ἀλύπιος φιάλαι ἑπτά.

Δι' ἀγγελλίας καὶ διατριβάς,
ἰδιαίτεραι συμφωνίαι.

Τιμὴ ἑκάστου φύλλου:
ἐν χρασοβόλιον Σκοπέλου καὶ
ἐν κοχλιάριον τσαλαφουτίου Ἀγράφων.

Ἐν Γρεβενοῖς, Ὁκτώβριος 2026.
Τύποις Φαιδρᾶς Συντεχνίας.
Ὁδὸς Φιλελλήνων 22 - ἔτος 14ον.

...Ὑπὸ τὴν αὔραν τῶν θροούντων φύλλων...

Ὁ πάτος καὶ τὰ πλευρικά

Τοῦ Β. Π. Καραγιάννη

“Ὅτε ἦμαν κατὰ τι νεότερος καὶ ἐκτελοῦσα ἐπὶ ὀκταετία καθήκοντα ἐπωνύμου ἄρχοντος βιβλίων καὶ γραμμάτων, μὲ τὸ ἀζημύωτο φυσικά, τῆς πόλweis, μίαν πρωϊαν πρὸς τὸ μεσημέρι, τηλεφωνικὰ ἐκλήθην ὑπὸ τινος δεσποινουκ-ρίας στὴν αὐλή τοῦ οἴκου της κυριολεκτικὰ (μὴ καὶ μεταφορικᾶς). Πῆγα. Ἄκου (ἄξει) νὰ σοῦ πῶ, μοῦ εἶπε στὸν αὐλειο διάλογο. Βλέπεις αὐτὸν τὸν ἀρβανίκο (πηγάδι Βιβλικὸ τῆς Σαμαρείτιδος, φρέαρ ἡγουν ποὺ σ’ ἓνα πα-ρόμοιο (λίγο ποιοῦ μεγάλο) ἔριξαν τὸν Ἰωσήφ τὰ ἀδελφία του νὰ χαθεῖ καὶ ἀναγκάστηκε μετὰ ἀπὸ χιλιάδες χρόνια ὁ Τόμας Μᾶν νὰ γραφεῖ τὸ συναρπαστικὸ μνημειῶδες τετράτομον ἔργο (σελ. 2387, ἐκδ. Gutenberg) «Ὁ Ἰωσήφ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ», ἡ δὲ κυρία φιλανδροῦ καὶ πολυανδρὸς τῆς Σαμάρειας, Φωτεινὴ, μετέπειτα, ἐξεδίψασε τὸν Κύριο (« πέντε ἀνδρας ἔσχες –ἐγγίμας- καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνήρ»). Τώρα εἶναι γεμάτος χαρτιά, φημερίδες, βιβλία, περιοδικὰ κλπ. Εἶδα. Γεμάτο Ἀδῆς προδικτατορικές. Ἐκατοντάδες χωμένες στὰ ἐσώφυλα- τοῦ ἀποξήραμένου πηγαδιοῦ πάτος καὶ πλευρικά του. Τίς ἔκρυψε ἐκεῖ ὁ πατήρ τυλιγμένες μὲ χυδαῖο πλὴν ἀνθεκτικὸ νάυλον, μὲ κουρελοῦδες ἀλλά καὶ πλαστικούς σάκους. Σὲ παρόμοιους μιάς βιομηχανίας λιπασμάτων εἶχα βάλει μέσα δεκάδες πολυτελεῖς τόμους ἀπὸ τὰ Ἑπαντα Βλαδιμήρου (ὄχι τοῦ σφαγέα των Οὐκρανῶν) Λένιν, ἐκδ. Σύγχρονη Ἑποχὴ –δὲν διά-βασα οὔτε γραμμὴ τους τότε γιατί τὰ ἀγόρασα ὁ ἐρίφης- καὶ τοὺς ἀντάλλαξα μὲ 4 μεταχειρισμένους τροχούς αὐτοκινήτου τύπου Ρενό. Ὁ τίμιος καὶ γενναῖος ἀριστερὸς πατήρ καὶ κύριος τοῦ οἴκου ἄρα καὶ τοῦ φρέατος, σανδαλοποιὸς καὶ ἐπιδιορθωτῆς ὑποδημάτων (γνωστὴ ἡ τοπικὴ χλεύη «μύ-ξος παπτσίθκος» σ’ αὐτὰ τὰ ἐπαγγέλματα ἐπιχωράζε κάποτε ὁ ἀριστερισμὸς ὡς τὸ ἀνώτατο στάδιο τοῦ νεοελληνικοῦ ξενοκομμουνισμού) τίς ἔριξε ἐκεῖ ἀπὸ τὸ φόβο τῶν χουνταίων καὶ ἰουδαίων μὴ τίς βροῦν καὶ ἔχουν πλὴν τῶν ἄλλων ἀπειλῶν ἐξορίες, ξύλο, φυλακίσεις κ.λπ. Πέρασαν χρόνια θέλω νὰ τίς πετάξω ἢ νὰ τίς κάψω. Τίς θέλεις γιὰ τὴ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη, εἶπε καὶ ἄκουσα. Ἄν τίς θέλω λέει...

Ἀλλά γιὰ τὴν προσωπικὴ μου ὑπόγεια βιβλιοθήκη στὸ χωριό. Ἐκεῖ εὗρισκαν καταφύγιο καὶ καταφυγὴ ἀδρανῆ βιβλιο-ύλικά καὶ ὄχι στὸ παρὰ τοὺς πρόποδες τοῦ Ἀἰ Λιά σκουπιδο-τεφρωτήριο χάρτου βιβλίων καὶ ἄλλων ἀδρανῶν ὑλικῶν ὅπως εἶναι τὰ σώματα καὶ πρόσωπα πρὸς ἐκτελεσμόν γιὰ πολιτικούς ἢ ἔθνικούς λόγους τὸν καιρὸ τοῦ λεγομένου ἐμφυλίου διασπαραγμοῦ. Ὅπως καὶ τῶν ἡττημένοι γελοίων πραξικοπημάτων κακὴ ὥρα αὐτὸ τοῦ 1918 τῶν Σερβίων, οὔτε μιά ἀράδα δὲν γράφει ἡ ἱστορία γι’ αὐτοὺς ἀν καὶ τὸ αἷμα τους βοᾷ ἀκόμα γιὰ τὴν ἀδικία, μὲ τίς ἐκτελέσεις στρατιωτικῶν φονταρίων καὶ ἀξ/κῶν ποὺ γίνονταν στὴ σειρὰ καὶ ἀράδα τὴν ἐποχὴ τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ. Συνέπηξα πάραυτα σωστικὸν συνεργεῖον περισυλλογῆς σιδερώσεως καὶ τα-ξινομήσεως τῶν ΑἰΤῶΝ. Σὲ λίγο ντάνες μὲ τὸ πρὸς ἀπώλειαν ἐφημεριδιακὸ ὑλικὸν λάβαινε σωτήρια θέση στὰ κατώτερα, ἔστω, ράφια ἀπὸ ντέξιον τῆς χωρικῆς βιβλιοαποθήκης Ὠροῶ! Καὶ λοιπὸν τί ἔγινε καὶ ἀκόμα καὶ τώρα συντηρεῖς ἐν ὑπάρξει αὐτὲς τίς ἐφημερίδες;

Μυρζῶ πρωτίστως τὸ χρόνο πᾶνω τους. Τίς ἀγγίξω (χαϊδεῶν θὰ ἥδυνάμην νὰ εἶπω) δευτερευόντως δὲ τίς ζῶ. Τίς ὑπάρχω ἐν θλίψῃ καὶ γλυκεῖᾳ μελαγχολίᾳ –τί ὠραιότερον αἶσθημα γιὰ ὅ,τι χάθηκε, ἡττήθηκε, ἔσβησε. Ζῶ στοὺς τίτλους καὶ τὰ ἄρθρα τὸ ἄλλοτε ποὺ δὲν ἔζησα. Ἀντιγράφω λ. χ. τίτλους: « Μετὰ τὴν ἀνατίναξιν τῶν γραφείων στὴν Κοζά-νι καὶ τὸν Βόλο ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΠΡΟΚΑΛΕΣΑΝ ΟΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΔΑ » ὁ τίτ-λος τῆς Πέμπτης 4 Σεπτεμβρίου 1958. Κατὰ τὸν διαξερυλλισμὸν πέτυχα κάποια ὠραῖα μικροσέλιδα κυριακάτικα ἐνθετα ἐκείνης τῆς ἐφημερίδας. « ΑἴΤΗ, Ἐπιστῆμης τέχνης γράμματα» ἡ ρομπρίκα (χά, ποὺ τὸν θυμή-θηκα αὐτὸν τὸν παλαιοκομμουνιστικὸν ὄρο). Ἀντιγράφω: «Τὸ ἱερατεῖο καὶ τὰ ἱερογλυφικά». «Καταγγεῖλατε τοὺς βαρβάρους». «Χαιρετισμὸς στὴν Κύπρo» τοῦ συμπαθεστάτου μου μετὰ τὴ μεταπολίτευση σχολιογράφου τῆς ΑἴΤΗΣ Τάσου Βουρνά. «Ποιεῖ ταινίες δὲν εἶδαμε» τοῦ Ν. Φ. Μικε-λίδη, «Ἕνας Σαλωνίτης φιλικὸς Νικόλαος Γιαγτζῆς ὁ "πρότερον Ἐναγνώστης" τοῦ Γ. Γάτου κ.λπ κ.λπ καὶ τὰ ρέστα καραμέλες...

Πηγαίνοντας καθ' ἐκάστην σὺνδὸν στὸ γενέθλιο τόπο τῆς Λευκοπηγῆς στὸ βιβλιοπόγειο τοῦ σπιντιοῦ συνπαράχω δι δάλ'γον μετὰ Ἀδ'γινὰ δεματία καὶ ἐπιστρέφω θαρρεῖς στὶς ἡλικίες καὶ τοὺς ἱσχιους τοῦ ἄλλοτές μου. Καστοριανὲς ἀργακίνητες πλάβες σὲ βάλτους μὲ ἡ χωρὶς μυστικὰ καὶ λί-μνες γλυφοῦ νεροῦ γιὰ τὸ ἀνάστροφο ταξέιδι ὅπως τὰ χέλια καὶ οἱ σολομοὶ πρὸς τίς ποικίλες ρίζες μου. Κι αὐτὲς νὰ χώνονται στὸ χρόνο καὶ νὰ ἀποτυπώνονται στὸ λεπτοφυὲς χαρτὶ καὶ αἶσθημα τῶν παλαιῶν ἐφημερίδων καὶ ἐγὼ νὰ ρέχων τὴ μπάλια τῆς μνήμης καὶ τῆς νοσταλγίας στὶς κερκίδες ἢ νὰ παίζω καθυστέρηση τὸν καιρό...

Σελὶς 2

👉 Νεῖτος Ἀγραφιῶτης
👉 Μυρσίνη Γκανά
👉 Παναγιώτης Μπαρούτας
👉 Σωτήρης Ραπτόπουλος
👉 Ἀντώνης Σβολιαντόπουλος
👉 Δημήτρης Τσακστάρας

Ἐναγνωστικὸ

Σελίδες ἀναγνωστικοῦ πανόλβιας τάξης γυρίζουν μέσα στὴν ψυχὴ σου καὶ ἀνεβαίνουν ἄρματα ἀπὸ τῶν νεκρῶν τίς φιάλες καὶ σμάλτα τρυφερῶν καρπῶν.

Θὰ παινευτεῖς ξανά πῶς θὰ μιλήσεις γιὰ χάρη ἀπὸ τριάντα χρόνια μουσικὴ μὲ σάλπιγγες κλαδιὰ καὶ πέτρες τύμπανα;

Βυθίζονται τὰ λόγια σου.
Τὸ βλέπεις· τὸ νερὸ πληθαίνει.

Νὰ σκίσει σὰν φτερούγα τὸ μυαλό σου ἢ σκέψῃ ὅτι ἔμαθες στὸ γλέντι τί σημαίνει Χάρος.

Στοῦ ὕπνου τὸν νάρθηκα θὰ ἰδεῖς τὴ Μάνα μὲς στὸ ἀνεμόβροχο ν’ ἀρπάξει τὸ λευκὸ πουκάμισό σου ἀπὸ τὴ λάσπη τῶν αἱμάτων.

Δημήτρης Κοσμόπουλος

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΝΤΡΩΤΗΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟ

Μιά ἀπ’ τίς ἐκδόσεις Ἑλευθερουδάκη στὰ χέρια μου ἦρθε, πρὶν νὰ πάω σχολεῖο. Κνοῦτ Χάμσουν, Διηγήματα. Ὡ, τί βιβλίο! Μετάφραση τοῦ Βάσου Δασκαλάκη.

Σ’ αὐτὸ μοῦ δεῖξανε πῶς νὰ διαβάζω τὰ γράμματα. Τὸ πῆρα σὰν παιχνίδι. Μουντζούρωνα καὶ μάθαινα. Εἶχα ἥδη βρεῖ ποιοῦ ἄνθος ἀγαποῦσα, καὶ σὲ βάζο

θὰν τό ’βαζα, μὰ νὰ ἔχει κήπου φήμη. Ἀκόμα τό ’χω, καὶ μοσχοβολάει. Εἶν’ ἔρως ποὺ παντοτινὰ κρατάει. Ν’ ἀγιάσει τοῦ Γουτεμβέργιου ἡ μνήμη!

“Μπὸν φιλέ Σατομπριάν”

“Τὸ ’69 καθὼς γυροῦσα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ”. Δὲν ἦταν τὸ 69 ἀλλὰ κάπου ἐκεῖ, τὸ 79-80. Μὲ εἶχε χώσει γιὰ τὰ καλὰ ὁ πατέρας μου, ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι νὰ τὸν βοηθᾶω στὸ καφενεῖο. (Νὰ μάθει πῶς βγαίνει τὸ μεροκάματο κτλ...κτλ... Δὲν τὰ παίρνει τὰ γράμματα, φροντιστήρια πεταγμένα λε-φτά, κτλ..κτλ.). Σκέτῃ δυστυχῆ! Ποὺλὶ στὸ κλου-βί! Τέλος πάντων ὑπάρχουν καὶ χειρότερα. Τὰ χει-ρότερα ἦταν ὁ Μητσάρας. Αὐτὸν ὁ πατέρας του τὸν ἔπιασε τσιράκι στὸ διπλανὸ ἠλεκτρολογεῖο αὐτοκινήτων, μὲς στὰ γράσα καὶ τὴν βρωμιᾶ. (Νὰ μάθει μῖα τέχνη, γιὰ τὸ μεροκάματο, κτλ..κτλ). Ἦταν νὰ πάει πρώτῃ Γυμνασίου, ἐγὼ ἦμουν ἓνα χρόνον μικρότερος. Ἀλλὰ καὶ στὸ πιὸ βαθὺ σκοτάδι ὑπάρχει κάποιο φῶς καὶ τὸ φῶς ἦταν στὸ περίπτε-ρο τοῦ Νάσιου! (Κοντούλης, χοντρούλης, μουστα-κάκι, τὸ πρωὶ τάιζε τὴ σκουπιδιάρα τοῦ Δήμου καὶ μετὰ, στὸ περίπτερο). Κόμιζε ἀδερφέ μου, μετα-χειρισμένα κόμιξ! Ἀγοράζες ἀπ’ τὸν σωρὸ τρεῖς δραχμὲς καὶ πουλοῦσες τὰ παλιὰ 2 δραχμὲς. Μποροῦσες νὰ διαλέγεις ἀπ’ τὸ σωρὸ ὅση ὥρα ἤθελες, τὰ περισσότερα χωρὶς ἐξώφυλλα, ἀσπρόμαυρα, χιλιοδιαβασμένα, σκέτῃ σαβούρα. Ἀλλὰ ποὺ νὰ ξέρεις ἀπὸ “μπὸν φιλέ Σατομπριάν” ἀν τὸ καλύτερό σου εἶναι κεμπάπ ἀπ’ τὸν Σομπέκα. Γιῶργο θὰ τὸ χαλάσεις τὸ παιδί ὅλη μέρα νὰ δια-βάξει αὐτὰ τὰ “πράγματα”. (Πρώην ἐπιθεωρητής, ἐκπαιδευτικός, φίλος τοῦ πατέρα). “Ὁ Γιῶργος ὅμως ἦταν πονηρός.”Ἡξερε καλὰ ὅτι θὰ ἔψαχνε νὰ μὲ βρεῖ ἂν ἔβγαζε ἀπαγορευτικὸ γιὰ αὐτὰ τὰ “πράγματα”.

Καὶ ποὺ λὲς ἀδερφέ μου μιά ὠραῖα ἡλιόλουστη μέ-ρα, δοκίμασα τὸ “μπὸν φιλέ Σατομπριάν” ποὺ λέ-γαμε. Ἀκόμα θυμᾶμαι τὸ σημεῖο στὸ πεζοδρόμιο, μπροστὰ στὸ ἠλεκτρολογεῖο αὐτοκινήτων. “Ἡ χα-τοκία τῶν θεῶν Ἀστεριῆ καὶ Ὁβελίξ”. Ρεῖ Μῆτσο, τί εἶναι αὐτό, δεῖξτε λίγο ρέ -ὁ Μῆτσος ὀπισθοχωροῦσε, ὅσο ἐγὼ πλησιάζα, τὸ κρατοῦσε ὀρθοι γιὰ νὰ τὸ βλέπω, ἀλλὰ δὲν ἤθελε οὔτε νὰ τὸ ἀγγίξω! Λίγο νὰ τὸ δῶ μόνο ρέ... ἔλα ρέ... Ὅχι δὲν τὸ δίνω. Κόλλησα τὰ μάτια μου ἐπάνω στὸ περιοδικό, τί χρώματα, τί σχέδια, δὲν μποροῦσαν νὰ φανταστῶ ὅτι ὑπάρχει κάτι τέτοιο. Ὅτι θέλεις, ἔλα ρε Μῆτσο, ποὺ τὸ βρῆκες... Ὁ Μητσάρας ξαφνικὰ κατέλαβε, ὅτι ἔχει μπροστά του, ἓνα κανονικὸ ὄμμα μὲ τὰ ὅλα του. Δέκα δραχμὲς γιὰ μιά ὥρα... Ἐντάξει θὰ στὰ φέρω- πῆγα καὶ τοῦ ἔφερα, 10 δραχμὲς. Πρὶν νὰ περάσει μιά ὥρα ἦρθε στὸ καφενεῖο καὶ τὸ πῆρε. “Μπὸν φιλέ Σατομπριάν” ἀδερφέ μου...

Χαρτῶος πολιτισμὸς ἢ ἀπὸ τὸν Δευκαλίωνα στὸν Γουτεμβέργιο

Ὁ πολιτισμὸς θὰ μπορούσε νὰ διαιρεθεῖ σὲ δύο στάδια: Ἀπὸ τὸν Δευκαλίωνα στὸν Γουτεμβέργιο (1400-1468) καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸν ἐφευρέτῃ τοῦ ἠλεκτρονικοῦ ὑπολογιστῆ. Ἡ μετάβαση δὲν ἦταν αὐτόματη, μήτε καὶ καθολικὴ: Ἐκατομμύρια ἄνθρωποι γράφουν ἀκόμη σὲ χαρτί – ὁ χαρτῶος πολιτισμὸς εἶναι προορισμένος γιὰ τὰ ἔσχατα, bis ad finem... Ἀπὸ τὴ συσκευὴ ποὺ κατασκευάστηκε γιὰ νὰ διασώσει τὸν γῆ-νο πολιτισμὸ γιὰ ἄλλους τυχὸν πλανητικούς πολιτισμούς, δὲν μπορούσε νὰ λείπει ἡ γουτεμβεργιανὴ Βίβλος (1455, μόλις δύο χρόνια ἀπὸ τὴν πτώση τοῦ Βυζαντίου) – οὔτε Ὅμηρος (8ος αἰ. π.Χ.) μήτε Μπα-χαβαράτα (τῆς ἴδιας ἐποχῆς!). Μολονότι τὸ χαρτί εἶναι ἐφεύρεση κινεζικὴ, ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς κατεξοχήν μπορεῖ ν’ ἀποκληθεῖ χαρτῶος (στὶς ἄλλες ἡπείρους δὲν ἔχει ἐκλείψει τελειῶς ὁ πολιτισμὸς τῆς προφορικῆς πα-ράδοσης).

Πρώτῃ ἡ δικὴ μας γενιὰ (ἂς ποῦμε ἡ τοῦ 1930) δοκίμασε τὸν ἰσχυρότατο πειρασμό: Νὰ παραδοθοῦμε ἀμαχητὶ στὸν ἐντυπο/ψηφιακὸ πολιτισμὸ ἢ νὰ συνυ-πάρξουμε; Εὐτυχῶς ἡ δύναμη τῆς πολυαίωνης συνθέι-ας ὀδήγησε στὴ μέση ὁδὸ: Καὶ τοῦτο δεῖ ποιεῖν, ἀκχεῖνα μὴ ἀφιέναι, ἥγουν νὰ πορευόμαστε μὲ τὰ σύγχρονα μέ-σα, στηριγμένοι καὶ εὐγνώμονες στὴν παράδοση! Μπράβο σὲ ὅσους γράφουν καὶ δυὸ φορὲς μπράβο σὲ ὅσους ἐπιμένουν στὴν παράδοση τοῦ χειρογράφου!

Ἄν κάποιος μὲ ρώταγε, γιατί ὄχι στὸν καθολικὰ ἠλεκτρονικὸ, μὴ χαρτῶο πολιτισμὸ, θὰ τοῦ ἀπαντοῦσα: Μπορεῖς νὰ φανταστεῖς τὴν παιδικὴ σου ἡλικία χωρὶς ἓνα περιπετειῶδες παιδικὸ περιοδικό, δόχους πολύχρω-μα ἀναγνωστικὰ στὰ χέρια σου; Φαντάζεσαι νὰ παρακολουθεῖς μιά Μεγάλῃ Παρασκευὴ στὴν Ἑκκλησίᾳ τὰ Ἅγια Πάθῃ ὄχι ἀπὸ μιά πολυκαιρισμένη καὶ μὲ σταλαγματιεὲς κериοῦ καὶ δακρύων Σύνοψη τῆς γιαγιάς καὶ τῆς μάνας σου, ἀλλ’ ἀπὸ ἓνα κατὰψυχο τάμπλετ; Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη: Χαρτῶος πολιτισμὸς ση-μαίνει δέντρα πρὸς κοπὴ. Ἀλλὰ μὲ τὸ 1/3 τουλάχιστον τῆς Ἑλλάδας καμμένεο καὶ ἀδεντρο, πῶς νὰ μιλήσεις γιὰ ντόπια, ἀνταγωνιστικὴ χαρτοβιομηχανία; Ἕνας χαρτο-φύλακας

Γιὰ τὴν ἀντιγραφὴ
Δημήτριος Δ. Τριανταφυλλόπουλος
Λευκωσία

Τὰ ἀπαραίτητα

Ὁ παπποῦς, μᾶστορας τῆς πέτρας, χτίστης παλιακὸς, ψάλτης στὸ ὄρεινὸν τῆς Πίνδου χωριόν, δυὸ ἀπαραίτητα εἶχε -Καρέλια (τὸ ἄσπρο πακέτο) καὶ Ἑλληνικὸ Βορρά. Ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα κρατοῦσε σημειώσεις (θυμᾶμαι ἀκόμα τὸ χαρτόκουτο μὲ τὰ μπλὲ μπίκι, σβῆστρες, φακέλους καὶ μολύβια): Γεωγραφία, ἐκλογές, πρωθυπουργοί, παράδοξα. Ἔγραφε σὲ ἡμερολόγια τὰ ὅσαῖα τοῦ ἔφερνε ὁ πατέρας ἀπὸ Γερμανία. Τὸ ξεφύλλισμα τοῦ τυπωμένου φύλλου ἦταν μαγικὸ στὰ μάτια, βεβαίως, τοῦ νεαροῦ μαθητῆ τῆς πέμπτης Δημοτικοῦ.

Τὸ δημοτικὰκι τοῦτο μὲ λόχους Ἑγγλέζων καὶ Γερμανῶν ἔδινε μάχες στὴν πίσω αὐλὴ μὲ τοὺς φίλους του. Σενάρια μπόλινκα, ἀπίστευτα, ζωντανὰ - τὰ περιοδικὰ Μάχη, Κράνος, Τάνκ, Ἐφοδος-σπαρταροῦσαν στὰ χέρια τους. Τὰ βρῆκε πολλὰ χρόνια μετὰ σὲ περίπτερο παραλιακῆς πολίχνης τῆς Ἡπείρου (τὰ στρατιωτάκια χάθηκαν μαζὶ μὲ τὸν χρόνον). Καὶ φυσικὰ τὰ ἀγόρασε νὰ παραστέκουν στὰ ράφια δίπλα σὲ Ἀλληλογραφίες καὶ Ἀπαντα καὶ τόσα ἄλλα μυστήρια τερπνὰ τοῦ χαρτῶου πολιτισμοῦ.

Ἀντώνης Ν. Παπαβασιλείου

Σταῦρος Ξενόδης

Παραλαβή

Σάββατο πρωί... άν και όχι και τόσο πρωί. Ό καφές έχει πρὸ πολλοῦ χλιαρύνει, καθώς η συζήτηση φουντώνει γύρω ἀπὸ τὸ γινώριμο τραπέζι, στὴν ἴδια πάντα καφετέρια, γιὰ τὸ καθιερωμένο σαββατιάτικο καφεδάκι.

-Μηχανόβιος: *Τί τὴ θές τὴν παλιοχαρτούρα; Ἄν πρόκειται νὰ πετάξεις τὰ λεφτά σου στὴν προίσορτρία, πᾶρε καλύτερα κανένα τεχνικό βιβλίο ἢ κανέναν ὑπολογιστή. Ὑἑτσι κι ἀλλιῶς, ὅ, τὴ θές τὸ γκουγκλάρεις.*
-Κτηνοτρόφος: **ΒΛΑΣΦΗΜΙΑ!**
-Ἑκδότης: *Ὅχι και παλιοχαρτούρα ὁ Δρανδάκης, σέ παρακαλῶ!*
-Ἀρχαιολόγος: (Ρουφάει μιὰ γουλιὰ καφέ, συνεχίζοντας νὰ σκρολάρει σιωπηλὰ στὸ Facebook.)
-Νεαρός (ἴσως φοιτητῆς σέ κάποιο τεχνολογικό ἴδρυμα): *Ὅταν τὸ Google ζητήσει πενήντα εὐρὼ τὸν μῆνα συνδρομὴ γιὰ νὰ τὸ χρησιμοποιεῖς, τότε θὰ σᾶς πῶ ἔγω πῶς θὰ φέχνετε τὴν παλιοχαρτούρα!*
Κατὰ βάθος, οὐτὸ ὁ ἴδιος τὸ πιστεύει. Ἀπλῶς προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσει τὴν ἐπιλογὴ του.
-Ἀστυνόμος: (Ἀπὼν. Μᾶλλον θὰ ἔχει ὑπηρεσία.)

Τὸ τηλέφωνο χτυπᾷ. Εἶναι ἀπὸ τὰ ΚΤΕΛ. Τὸ δέμα —ἡ μᾶλλον, τὰ δέμα-τα— ἔχει φτάσει. Παρκάρε ἀλλήτρια τὸ ἀγροτικό μὲ τὴν καρότσα μπροστὰ στὴν εἴσοδο. Ὁ ὑπάλληλος ὑποδεικνύει τὶς κοῦτες. Εἶναι τέσσερις, και πολὺ βαρύτερες ἀπ’ ὅσο δείχνουν. Μὲ δυό-τρεῖς προσεκτικὲς κινήσεις, ἐπιστρατεύοντας ὁση τεχνικὴ ἀπαιτεῖ ἡ περίσταση, ὁ νεαρός τὶς σηκώνει μιὰ πρὸς μιὰ και τὶς φορτώνει στὴν καρότσα προσεκτικά. Ἡ διαδρομὴ μέχρι τὸ σπῆτι μοιάζει ἀτελείωτη. Ὅχι ἐπειδὴ εἶναι μακρινή, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ ἀνυπομονήια τὸν τρώει. Μόλις φτάνει, ἀρχίζει νὰ ἀνοίγει τὶς κοῦτες τὴ μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη. Καὶ τότε, μέσα ἀπὸ τὰ χαρτόνια και τὰ προστατευτικά περιτυλίγματα, ἀρχίζει νὰ ἀποκαλύπτεται ὁ θησαυρός του: ἡ *Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἑγκυκλοπαίδεια* «Πυρός», τὸ μνημειώδες ἔργο πού συχνὰ ἀναφέρεται και μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου πού τὸ ὁραματίστηκε, τοῦ Παύλου Δρανδάκη. Ξεφυλλίζει βιαστικά τοὺς πρώτους τόμους, περνᾷ τὰ δάχτυλά του πάνω ἀπὸ τὶς σελίδες, ρίχνει ματιὰς στοὺς τίτλους, στὶς εἰκόνες, στὰ λήμματα. Κάθε τόμος πού βγαίνει ἀπὸ τὴν κοῦτα εἶναι και μιὰ μικρὴ ἀποκάλυψη. Καὶ τότε τὸ συνειδητοποιεῖ: δὲν ἔχει ἀποκτηθεῖ ἀπλῶς μιὰ παλιὰ ἑγκυκλοπαίδεια. Κρατᾷ τὰ χέρια του ἐπὶ βιβλιότηκὴ θεολογία ξεχώριζε ἕνα χρωματιστό. Καμιά εἰκασαρία χρόνια παλιὸς τόμος Γ', ἀπὸ τὸ 1966 δηλαδή. Ὑνας χαμογελαστός νέος μὲ κοντοπαντέλινο, περπατᾷ ὅλο καμάρι και χαμόγελα μέσα στὸ δάσος. Εἶναι φορτωμένος μὲ δύο καλάδια, ἕνα μὲ μανι-τάκια κρεμασμένο στὸν ὦμο του σὲ μιὰ βέργα και ἕνα δεύτερο μὲ φρούτα τοῦ δάσους, ἀγκαζέ. Πίσω ἀπὸ τὸ δέντρο μιὰ ὁμορφὴ ξανθιά, νεράιδα, λουλουῖα στολισμένη, παραφιλδεὶ και χαίρεται. Αὐτὰ τὸ ἐξώφυλλο και πάνω πάνω ὁ τίτλος «ΔΙΑΠΑΛΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ».

Ἄν ἦταν κλασικὸ δὲν τὸ ἤξερα. Ἄν ἦταν σημαντικό, μήπως και θρυλικό, δὲν μποροῦσα νὰ τὸ καταλάβω. Ἦταν ὅμως παλιό, σαθρό, κιτρινωμένο και ἔπαιξε σίγουρα ἕναν ρόλο στὴν διάπασή μου σὰν παῖδα, στὴν τρυφερὴ ἐκείνη ἡλικία. Δεκαεφτά τεύχη δεμένα σὲ ἕναν σκληρόδετο τόμο, μού κρατοῦσαν συντροφιά ἐκεῖνα τὰ δυό-τρία καλοκαίρια τὰ κρσίμα. Ἀγαπημένες γελιο-ογραφίες, εικονογραφημένες μερικὲς ἑγχρωμες ἱστορίες, παραμῦθια, μεγάλαι συγγραφεῖς, ποιήματα, μουσικὴ, γρίφοι και σπαζοκεφαλιές. Καὶ φυσικὰ οἱ συνεργασίες τῶν ἀναγνωστῶν και οἱ μικρὲς ἀγγυλές. ... 426 ΛΑΜΠΕΤΩ ἔχασες τὰ λόγια τοῦ Κήτης; Σοῦ τὰ ὑπενθυμίζω : «ὁμορφιά εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἡ πιστὴ ἀλήθεια». Ὑλα λοιπὸν τώρα. ΔΗΤΩ (Ἡ ἀσπονδὴ φίλῃ σου).

ΓΚΑΟΥΡ – ΤΑΡΖΑΝ (ποιὸς Ταρζάαιαν ;;)

Τὰ «ἀναγνώσματα Ζούγκλας», ἀπόηχοι τῶν κινηματογραφικῶν «Βαϊσμιλλερικῶν» κατορθωμάτων τῆς Μεγάλης Ὅθνης, ὅπως και τῶν λογοτεχνικῶν τοῦ Μπάρουζ, ὑπῆρξαν ἰσως ἡ ὑστατὴ καταφυγὴ τῆς φαν-τασίας τοῦ Ἑλλῆνα μετεμφυλιακοῦ ἀναγνώστη πού δὲν ἀρκεῖτο στὶς ἱστορίες ἀπὸ τὴν Ἀντίσταση ἐπὶ Γερμανικῆς Κατοχῆς, στὰ κατορθώματα μιᾶς οἰκογένειας ὁμοεινῶν μας ὑπερανθρώπων πού διαπρέπουν «στὸ Ἀμερίκα», οὔτε στὰ ντεντεκινικά κατορθώματα ἀπὸ ἕνα ἄλλο, πιδ «λοῦμπεν», δαιμόνιο πατριωτᾶς μας, πού διατρεῖ «γραφεῖο ἑρευνῶν» στὴν χώρα μὲ τὴν «ἀστεροστάσι»...

Ἡ «ζούγκλα» ἦταν ἡ μεταφορὰ τοῦ ἔθνον ζωώδους ἑαυτοῦ, πού καταπιέστηκε, ἀναβλήθηκε, προκλήθηκε και κατεστᾶλη, λαιδορήθηκε και ἀποστασιοποιήθηκε ἀπὸ τοὺς “σοβαροὺς” δεξιούς και ἀριστερούς, σὲ ἕνα φανταστικὸ ὄνειρικὸ πεδίο - τὸ πεδίο τοῦ ἡλικιωμένου, πλέον, Ταρζάν, πού παραχωροῦσε τὴν θέση του στὸν ...ἀπόγονο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, μελαμψὸ γίγαντα Γκαούρ! Ναί, μὲν, δὲν ἦταν ὁ ἥρωας τοῦ (ἐπίσης μελαμψοῦ και ...ἀφρικανοειδοῦς ἐμφανισιακῶς) συγγραφέα Νίκου Ρούτσου, ὁ μόνος ἐκπρόσωπος τῶν «ἀναγνωσμάτων Ζούγκλας» στὸ μικρὸ σχῆμα και στὸ ἐβδομαδιαῖο τιράζ, ἦταν ὅμως ὁ πρῶτος πού διετείνετο, στὸ σημεῖωμα στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ὀπισθόφυλλου τοῦ τεύχους του, ἐτι ἡ ἐκδόσή του «δὲν θὰ στα-ματήσει ποτέ». Ἀκόμη, ἦταν ὁ μόνος τοῦ ὁπολοῦ οἱ μελλοντικὲς περιπέτειες προεβλλαντο, στὸν κατάλογο πού συνόδευε τὸ τεῦχος, ὡς ἦδη ἐκδοθῆσαι, μπερδεύοντας ἀκόμη και τοὺς μετέπειτα ἑρευνητὲς τῶν ἀναγνωσμάτων, ἀπὸ κάποιες ἀπ’ αὐτὲς δὲν εἶδαν ποτὲ τὸ φῶς...

Ὁ συγγραφέας-ἐκδότης του, στιχογράφος πασίγνωστων λαϊκῶν τραγουδιῶν τῆς ἐποχῆς, ὅπως ἦταν τὸ «Καρεδάκι» και τὸ «Μάγισσες φέρ-τε βότανα», συνέλαβε τὰ βασικὰ χαρακτηριστικά πού ἐπέβαλαν τὸ ἀνάγνωσμα: α) Τὴν ἱστορία τοῦ τεύχους, πού ἦταν αὐτοτελὴς, β) τὴν παρου-σία τριῶν γιγαντόσωμων ἡρώων τῆς ζούγκλας, τοῦ Ἑλλήνος Γκαούρ, τοῦ Ἑγγλέζου Ταρζάν και τοῦ Ἀμερικανοῦ Μᾶξ Ἀρλαν, οἱ περιπέτειες τῶν ὁποίων διαπλέκονταν και ἀλληλοεπιδρῶσαν, γ) τὴν παρουσία τῶν δύο «πα-νύριων» γυναικῶν μορφῶν, σὲ “λαοτάρ” μπικνί: Τῆς Ταταμποῦ (τῆς μου-ρομάλλας συντροφῶ του Ἰ καούρ) και τῆς -παρὰ τῆτης; ξανθομάλλας Γλέ-νη, συντρόφου τοῦ Ταρζάν, δ) τὴν παρουσία τοῦ κωμικοῦ ζεύγους τῆς σειρᾶς,

Ἡ χαρὰ τοῦ χαρτιοῦ

Θυμᾶμαι ἕνα νεαρὸ κορίτσι νὰ μᾶς φέρνει τὴν «Αὐγὴ» στὸ σπῆτι ὅταν ἤμουν παιδί. Δὲν ἔξρω γιατί ἔχει μείνει τόσο καθαρά αὐτὴ ἡ εἰκόνα στὴ μνήμη μου, ἴσως γιατί δὲν ἤξερα κανέναν ἄλλο πού νὰ τοῦ φέρνουν ἐφημερίδα στὸ σπῆτι. Ὑπῆρχε πάντα και ἡ «Ἑλευθεροτυπία», ἀλλὰ αὐτὴ ἔφτανε κανονικά, ἀπὸ τὸ περίπτερο, και ἦταν και ἡ ἐφημερίδα πού κάποια στιγμὴ ἔπιανα κι ἐγώ. Ἡ «Αὐγὴ» εἶχε σταματήσει νὰ ἔρχεται στὸ σπῆτι τότε, και οἱ στοῖβες μὲ τὰ «Ἀντί» και τὸν «Πολί-τη», δημιουργοῦσαν πρόβλημα στὴ μετακόμιση.

Κι ἐπειδὴ πάντα, γιὰ ὅλους, ὑπάρχουν ἀπαγορευμένα ἀναγνώσματα, αὐτὰ γιὰ μένα ἦταν ἡ «Μανίνα» και ἡ «Κατερίνα». Φυσικά, ὅλο και κάποιο τεῦχος τοὺς ἔπεφτε στὰ χέρια μου και τὸ διάβαζα κρυφά, μὲ τὸ πρόσθετο ἐνδιαφέρον πού ἀποκτᾷ ὀτιδήποτε οἱ μεγάλοι θεωροῦν πῶς δὲν εἶναι κατὰλληλο γιὰ σένα. Καὶ παράλληλα, σὲ κάθε ἐπίσκεψή στὰ ξαδέρφια μου, «Μπλέκ» και «Ἀγόρι» μὲ τρομερὴ περιέργεια, ἕνας ἐντελὼς διαφορετικὸς κόσμος.

Κι ἀργότερα τὸ «Διαβάζω», κι ἐπειτα τὸ ξάφνιασμα τοῦ «01», κάτι πραγματικά διαφορετι-κό, πού ἀγάπησα πάρα πολὺ. Καὶ γιὰ πολλὰ χρόνια οἱ κυριακάτικες ἐφημερίδες, μὲ τὰ ἔνθετα και τὰ περιοδικά τους, ὅλη αὐτὴ ἡ ὕλη πού ἀγόραζες γνωρίζοντας ὅτι πιθανότατα δὲν θὰ προλάβαινες νὰ τὴ διαβάσεις ὀλόκληρῃ, ἀλλὰ θέλοντας νὰ ὑπάρχει, διαθέσιμη, γιὰ ὅταν θὰ ἔβρισκες χρόνο. Καὶ βέ-βαια ἡ ἀνατριχίλα σὲ κάθε ἐπαφὴ μὲ ξένα περιοδικά, πού ἔφερναν κοντὰ μου ἄλλες κουλτοῦρες, ἄλλες ιδέες. Ὑχει ὑπάρξει καλοκαίρι πού ἔφυγα γιὰ διακοπὲς παίρνοντας μαζί μου μόνο τὰ τεύχη τοῦ *New Yorker* πού δὲν εἶχα προλάβει νὰ διαβάσω στὴν κανονικὴ μου ζωῇ, σὰν ἄλλη Μιράντα ἀπὸ τὸ *Sex and the city*.

Δὲν ἔχει ἀλλάξει ἡ ἀγάπη μου γιὰ τὶς ἐφημερίδες και τὰ περιοδικά και μὲ στενοχωρεῖ πού μοι-άζουν νὰ χάνονται. Προσπαθῶ νὰ καταλάβω πόσο ἀπὸ αὐτὴ τὴ στενοχώρια εἶναι ἡ συνητισμένη δυ-σκολία μας νὰ ἀποχωριστοῦμε ὅσα συνόδευσαν τὴ ζωὴ μας, πόσο ὑπερασπίζομαι κι ἐγώ μιὰ συνή-θεια ἐπειδὴ εἶναι δική μου. Νομίζω ὅμως πῶς ὑπάρχει κάτι παραπάνω ἐδῶ, πού δὲν ἔχει καμία σχέ-ση μὲ τὸν φетиχισμό τοῦ χαρτιοῦ.

Ἀγοράζει ἕνα περιοδικὸ γιὰ μιὰ συνέντευξη, γιὰ ἕνα πρόσωπο στὸ ἐξώφυλλο, γιὰ ἕνα θέμα πού σὲ ἐνδιαφέρει. Τὸ ξεφυλλίζει και κάπου σταματᾷς χωρὶς νὰ τὸ ἔχεις προγραμματίσει. Διαβά-ζεις γιὰ κάτι πού δὲν ἤξερες ὅτι ὑπάρχει, γιὰ ἕναν ἄνθρωπο πού δὲν εἶχες ἀκούσει, σταματᾷς σὲ μιὰ φωτογραφία, ἀκολουθεῖς μιὰ σκέψη πού δὲν θὰ σοῦ περνοῦσε ἀπὸ τὸ μυαλὸ νὰ ἀναζητήσεις. Κά-ποιος τὰ ἔχει βάλει ὅλα αὐτὰ μαζί και σοῦ προτείνει νὰ τοὺς δώσεις λίγη προσοχή. Μπορεῖ φυσικά νὰ προσπεράσεις, μπορεῖ ὅμως και νὰ παρασυρθεῖς.

Ὑχω τὴν αἴσθηση πῶς αὐτὴ ἡ δυνατότητα γίνεται ὅλο και πιὸ πολὺτιμη ὅσο συνηθίζουμε νὰ μᾶς προτείνονται πράγματα μὲ βάση ὅσα ἔχουμε ἦδη διαβάσει, ἦδη προτιμῆσει, ἦδη ἀγοράσει. Πῶς θὰ ἀνακαλύψουμε τί ἄλλο μᾶς ἐνδιαφέρει ἀν συναντᾶμε διαρκῶς παραλλαγές ὅσων γνωρίζουμε; Σκέ-φτομαι πόσα ἀπὸ αὐτὰ πού ἀγαπῶ σήμερα μὲ πάθος ξεκίνησαν ἀπὸ μιὰ σελίδα πού γύρισα ἀσηρημένα. Παρ’ ὅλο πού τὸ ἱντερνετ πραγματικά μᾶς χάρισε τεράστια ἐλευθερία και πρόσβαση σὲ ἀπειρες πληροφορίες, στὴν ἐποχὴ τοῦ ἀλγόριθμου κάθε τί ἀναλογικὸ μοιάζει πλέον πιὸ ἐλεύθερο, ἡ βόλτα σὲ ἕνα βιβλιοπωλεῖο, ἡ τυχαία ἀνακάλυψη ἐνὸς καφέ περπατώντας στὸν δρόμο, ὁ χώρος γιὰ κάτι πού μᾶς ξεφωνιάζει, μᾶς ἐνεργοποιεῖ και μᾶς ἠλεκτρίζει. Τὸ χαρτί κι ὁ ἠλεκτρισμός μαζί, ἄλλωστε, μποροῦν νὰ ἀνάψουν φωτιές.

Μυροῖνὴ Γκανᾶ

Ἀμαζονιοειδῆς ὁ πλοῦς

	«Μέλι παραμυθητικῶν γαυρῶν, ἀπὸ παραμυθητὴ οἰκειότατο»
	ΝΔΤ

Στις 17 Ἰουνίου 1971 κυκλοφορεῖ, μὲ τιμὴ τρεῖς (3) δραχμές, τὸ ἐβδομαδιαῖο περιοδικὸ Ἀμαζόνιος (σελ. 68, σχῆμα 17X12): ἕνα ἔντυπο πού ἀπευθυνόταν σὲ προεφήβους και ἀνῆκε στὴν κατηγορία τῶν λεγομένων «ἀναγνωσμάτων ζούγκλας», πού ἦταν δημοφιλὴ τὸν καιρὸ ἐκεῖνο. Ἦταν ἔργο τῶν ἐκδόσεων «Στρατικὴ» μὲ συγγραφά το Κώστας Φωτεινὸ, συγγραφικὸ ψευδώνυμο τοῦ Πότη Στρατίκη (Κοπανάκι Μεσσηνίας 1926-Ἀθήνα 9 Ἰουνίου 2019): μέλος τῆς ΕΠΟΝ στὴ διάρκεια τῆς Ἑθνικῆς Ἀντίστασης. Μαζί του, στὴ συγγραφὴ τῶν ἱστοριῶν, ἡ Λουῆ, ψευδώνυμο τῆς Λουκίας Μπακοπούλου. Οἱ ἱστορίες πού περιεῖχε διαδραματίζονταν, κυρίως, σὲ τροπικὰ σκηνικά και μὲ ἀνάλογα σενάρια:

Ὑεκα ἑλληνόπουλο, ὁ Ἄλκης Γαλανός, «πῆρε τὰ μεγάλα πέλαγα» προσπαθώντας νὰ ἀνακαλύψει τὰ ἔχνη τοῦ ἀγνωομένου γιὰ ἀρκετοὺς μῆνες πατέρα του, μέλους ἐξερευνητικῆς ἀποστολῆς στὴ τεράστια, γεμάτη παγίδες, κινδύνους και ἀπρόοπτα, Ζούγκλα τοῦ Ἀμαζονίου. Στὴν ὁμάδα πού συνόδευε τὸν Ἄλκη ξεχωρίζουν: ἡ ὁμορφη (πῶς ὄχι;) Μάνια, βασίλισσα τῆς Ἰάβας, και ὁ εὐτράπελος, ὁ διασκεδαστικὸς Πάμ-πλο Κοράμπια.

Τὸ περιοδικὸ ἦταν βραχύβιο –δυστυχῶς δὲν μακροημέρευσε ἡ ἐκδόση –και μὲ μικρὸ τιράζ, μὲ ἀποτελεσμα, σήμερα, νὰ εἶναι σχετικὰ δυσεῦρετο. Κυκλοφόρησαν μόνο 20 τεύχη, μὲ τὸ τελευταῖο τεῦχος 20, στις 28 Νο-εμβρίου 1971.

Ἦταν μιὰ ἐξαιρετικὴ, μιὰ μερακλίδικη γιὰ τὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς, ἐκδόση, ἡ ὁποία κυκλοφοροῦσε ἔπαξ τῆς ἐβδομάδος. Ἄν και σταμάτησε σὲ ἕναν μικρὸ (μόλις 20) ἀριθμὸ τευχῶν, εἶχε μιὰ ποιότητα και λάμψη ἰδιαίτερη, πού χαρακτηρίζει ὅσους δημιουργοῦν νέες φόρμες και καταθέτουν ἐνδιαφέρουσες προτάσεις, πέραν τῆς ἐποχῆς τους.

Κάθε τεῦχος εἶχε δικὸ του τίτλο. Ὑνδεικτικοὶ τίτλοι:

<i>Τὸ Μαῦρο Χέρι / Μάνια, ἡ Κόρη τῆς Ζούγκλας / Στὴν Κόλαση τοῦ Ἀμαζόνιου / Τὸ Καταραμένο Τοτέμι / Μυστικὸ τῆς Ζούγκλας / Ἀντίο Μάνια / Λὸς Γκα-ρμπέρος / Μονομαχία χωρὶς ὀκτο / Ἡ Πρόσνη Κόλαση / Ἡ Πύργα Ἀῖνιγμα / Ὁ ποταμὸς τῶν νεκρῶν / Κραυγὲς στὴ Νύχτα</i>

Οἱ ἱστορίες, αῶρες ἱαματικὲς στὴ Ζούγκλα τοῦ Ἀμαζονίου, δρoάζαν τὰ σπλάχνα και «θεράπευαν ἀπὸ λογῆς-λογῆς ἔλκη» τὶς νεανικὲς ψυχές μας. Ὁ Κώστας Φωτεινὸς εἶχε ἦδη σημειώσει τεράστια ἐπιτυχία μὲ τὸν *Μικρὸ Σέρφιη*. Ἡ ἐκδόση, «ἀναφυγὴ ἐν μέσῳ τῶν αὐχμηρῶν και τῶν ἀναρῶν», ἔγινε ἀπὸ τοὺς «Ἀφους Στρατίκη» σὲ συνεργασία μὲ τὸν Β. Πολίτη.

Μόλις ὁ μικρὸς Ντῆνος Ἀγραφιῶτης εἶδε ἀναρτημένο τὸ περιοδικὸ στὸ περίπτερο τοῦ ἀειμνήστου κῡρ Ἀντώνη, στὴν μικρὴ πλατεία τῆς πόλης, δίπλα στὸ θρυλικὸ σινε «ὙΟασιν», φρόντισε, οἰκονομώντας ἀπὸ τὴν ἡμερίσια δραχμὴ πού ἐλάμβανε ἀπ’ τοὺς οἰκείους του γιὰ κουλούρι στὸ διάλειμμα τοῦ σχολείου, κατέφερε, σὲ τρεῖς μέρες, μένοντας δίχως κουλούρι φυσικά, νὰ πάρει τὸ πρῶτο παρθενικὸ τεῦχος. Τὸν γοήτσεσε, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἑγχρωμο ἐξώφυλλο, τὸ ἐπώνυμο τοῦ ἥρωα-πρωταγωνιστῇ, τοῦ Ἄλκη Γαλανοῦ, τὸ ὁποῖο φυσικά τὸν παρέπεμπε στὸ παλαιὸ ἀρχικὸ ἱστορικὸ πατρικὸ του ἐπώνυμο: τὸ «Γαλάνης».

Τὸ διάβαζε λέξη-λέξη και ἡ ἀνάγνωση ἔμοιαζε νὰ «τὸν ἀναψύχει ὡς αὔρα θαλασσινὴ, θωπευτικὴ, ὡς μυστηριώδης παραμυθία».

Τὰ τεύχη δὲν εἶναι αὐτοτελεῖ· ὑπάρχουν κάποια μεμονωμένα συναρπαστικά ἐπεισόδια, μὰ ἡ ἱστορία ἐξελλοσσεται μᾶλλον ἀργά. Κάπως ἔτσι, τὸ Νο 20 τεῦχος, μὲ τίτλο «Κραυγὲς στὴ νύχτα», ἔμελλε νὰ εἶναι και τὸ τελευταῖο τῆς σειρᾶς, ἀφήνοντας ἔτσι τὶς περιπέτειες τοῦ Ἄλκη Γαλανοῦ και τῆς παρέας του ἡμιτελεῖς.

Τὸ περιοδικό, λοιπόν, ἀνέστειλε τὴν ἐκδόσή του. Δὲν κατέστη, ἐπομένως, νὰ γίνε γνωστὸ ἂν ὁ Ἔλκης Γαλανός βρῆκε, ἐντόπισε, συνάντησε τὸν πατέρα του. Ἄν τὸν βρῆκε, αἰχμάλωτο ἴσως ἡ χαμένο, μαζί μὲ ἄλλους, στὴν ἀπέραντη Ζούγκλα τοῦ Ἀμαζονίου και ἐνδεχομένως χρειάστηκε νὰ τοῦ φωνάξει:

« Ίδιοί! σὰς εἴμεθα, Γραικοί!»

Γιὰ ἕναν μαθητὴ τῆς Στ’ Δημοτικοῦ, «μαθητικὸν ἐρίφιον» ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ὁ Ἀμαζόνιος «ἔγραφε ἐν τῇ καρδίᾳ του ὥραία και μυστηριώδη εἰκόνα»: φώτισε τὴν φαντασία του, τὴν παιδικὴ ψυχὴ του, τὰ ὄνειρά του, μὲ φῶτα-ὀλόφωτα.

Ντῆνος Ἀγραφιῶτης - Γαλάνης

Τὰ μοτοσυκλετιστικά περιοδικὰ τῆς νιότης μου...

«Ἡ καρδιά μας ἔχει βροθεῖ ἰσορροπημένη πάνω σὲ δύο τροχοῦς- γιὰ πάντα...» (*Μοτοτεχνικὴ* 1981). Εἶναι αὐτὲς οἱ φράσεις πού, ὅσα χρόνια κι ἂν περάσουν, θαρρῶ πῶς οὔτε κι ὁ φίλτατος Γερμανός, συνοδοιπόρος τῆς ἡλικίας μας (ὁ Alzheimer νεέ!), δὲ θὰ τὶς ξεριζώσει ἀπὸ τὴν καρδιά μου τὸ περισσότερο πού θὰ καταφέρει νὰ τὶς σβῆσει ἀπὸ τὸ μυαλὸ μου...

Θυμᾶμαι ἀκόμη αὐτὸν τὸν πύρκαυλο (ὄχι λογοκρισία παρακαλῶ!) πιτσιρίκο, τῶν δέκα-ἔντεκα ἐτῶν, μόνιμο θαμνῶνα στὸ μοναδικὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς πόλης νὰ διαβάζει στὴ ζούλα ὅ, τι ἔφτανε, ΜΟΛΙΣ ἔφτανε ὁ εἰδικὸς τύπος, καθὼς γιὰ νὰ ἀγοραστεῖ τὸ τεῦχος ἔπρεπε νὰ μαζευτεῖ τὸ χαρτῆλινι πρῶτα...Πάντα ὑπὸ τὸ ψαρωτικὸ ὕφος τοῦ βι-βλιοπωλῆ: «νὰ μὴ τὸ τσαλκακῶς γιατί πῶς θὰ τὸ πουλήσω μετᾶ;». Σαρανταπέντε χρόνια μετὰ θυμᾶμαι ἀκόμη κείμενα ἀπ’ ἔξω! Τὸ περιοδικὸ ἀγοράζονταν... after γιὰ κειμήλιο! Ἑχω ἀκόμη διπλὰ τεύχη, ἕνεκα αὐτῆς τῆς παροξυσμικῆς προεφηβείας και μᾶς ὑφέρπουσας και ἀνεξήγητης σαγήνης πού μοῦ προκαλοῦσαν οἱ δῖτροχες καλλονές.

Βέβαια γιὰ ὅλα (τῶν τριῶν βιβλιοθηκῶν ἀρχαιακὸ χαρτομάνι ἐνωῶ) φταῖε ὁ Καββαθῆς μὲ τοὺς 4 Τροχοῦς. Ὁ Καββαθῆς δὲν «ἔγραφε» ἀπλᾶ, ἀλλὰ δημιουργοῦσε μιὰ ἄλλη Ἑλλάδα, (πόσοι πανεπιστημιακοί, πόσοι δημιουργοὶ δηλώνουν πνευματικοπαλῖα του), ἕναν σύγχρονο ἐλληνικὸ πολιτισμὸ. Δὲν εἶναι τυχαῖο, ἄλλωστε, πού ὅλα τὰ ἄρθρα-ρέκφιμε γιὰ τὴν ἀπώλειά του τὸν ἀποκαλοῦν *Δάσκαλο*. Κομμάτι αὐτῆς τῆς δημιουργικᾶ ρομαντικῆς, ἀλλὰ και ἐπιστημονικᾶ τεκμηριωμένης τρέλας, ἦταν-εἶναι και ἡ ἐκδόση τῶν περιοδικῶν μοτοσυκλέτας. «Πρώτῃ μου φορὰ ἔχω τέ-τοια ἐμπειρία ἀπὸ ἐπιστήμονες: Τρελοί, Λαῖκοί, Ρομαντικοί» ἔγραφε ἀναγνώστης τῆς *Μοτοτεχνικῆς Ὑπειθέρωσης* ἀρχῆς τοῦ ’80. Οἱ δημι-ουργοὶ τοὺς, ἐξέλλου, ἀπὸ τὴν ἀγκάλη τῶν δικῶν περιοδικῶν ἀποσχιστήκανε.

Κι ὕστερα ἦρθε ὁ ἔρωτας: μοναδικὸς κι ἀνεπανάλητος, ἀνεξάντλητος κι ἀτελείωτος, ἱερὸς και ἀκατάληπτος. Στὴν, ἐκδοτικά, ὀργασμικὴ δε-καετία τοῦ ’80 μῆ, τοῦλάχιστον, πέντε δυνατοὺς τίτλους περιοδικῶν ἄρχισε νὰ δημιουργεῖται και νὰ ὠριμάζει ἡ δῖτροχη κουλτούρα μου. Τὸ πρῶτο μοτοσυκλετάκι (μοτοποδήλατο γιὰ τὴν ἀκρίβεια) μὲ ὀδήγησε στὴ μιστὴ Ἑλλάδα, μιὰ Ἑλλάδα πού γνώριζα ἦδη ἄριστα μέσα ἀπὸ τὰ τεχιδιωτικά ἀρθρα τῶν περιοδικῶν ΜΑΣ-ἔτσι τὰ νιώθαμε, δικὰ ΜΑΣ, μιὰ παρέα 20.000 ἀγοραστῶν και περίπου 100.000 ἀναγνωστῶν-. τότε! Συστηνόσουν (στὸ πουθενά!) στὸ συνάδελφο χωρὶς νὰ χρειάζονται συστατικές. Ἀρκοῦσε τὸ αὐτοκόλλητο τοῦ περιοδικοῦ μας στὸ ρεζερ-βουάρ!

Ὑμπεiriές ἀνέπνωτες «Πολλοὶ ἀπορρίπτουν τὶς μοτοσυκλέτες ὡς ἐπικίνδυνες. Τὸ παραδόξο εἶναι πῶς κάτι τόσο ἐπικίνδυνο μᾶς ἔχει βοη-θήσει νὰ ζήσουμε τόσο πολλὰ, κι ἂν χρειάζεται νὰ σοῦ τὸ ξξηγήσω, δὲν πρόκειται νὰ καταλάβεις», ἔγραφε τὸ 85 ὁ ἐκδότης τοῦ *ΜΟΤΟ*, προσπαθώντας κι αὐτὸς νὰ ἐρμηνεύσει τὴ μαγανεία τῶν 2 Τρόχων.

Φίλε ἐκδότῃ και συνοδοιπόρῃ τῆς *Τύρβης* (ἔχω τὴν τιμὴ νὰ ἔχω παραστεῖ στὸ τύπωμα τῆς πρώτης *Τύρβης* και στὸ πρῶτο της Παπαδιαμαντικὸ τραπέζωμα...) κάθε ἐπιστροφή στὸ παρελθὸν εἶναι ἀπὸ περιττὴ ἔως ἐπικίνδυνη, ἀνακουφιστικὴ, ἴσως, ἀλλὰ μάταιη. Ὑπάρχουν φράσεις πού μένουν ἀνεξίτηλες: «ὅταν κάτι δὲ σὲ ἐμφαφεί πιὰ τελείωνε μαζί του ὅσο εἶναι καρὸς» (*Μοτοτεχνικὴ* 1985). Καὶ καθὼς στὴν ἐποχὴ μας ἡ πληροφορήση δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸν ἦχο τοῦ γυρί-σματος τῶν χάρτινων σελίδων τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ περιοδικὰ δὲν ὑπάρχουν πιὰ, θύματα τῆς ἠλεκτρονικῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ και τοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς κοινωνίας. Καὶ κάπως ἔτσι, ἂν και ὅυμα τοῦ ἠλεκτρονικοῦ χάους, δὲν ἐσχῶν (ἐξ αἰτίας σου...), πιστὸς ἀκόλουθος τοῦ στίχου τῶν Jethro Tall: *too old to rock and roll, too young to die*.

Και εἰς ἄλλα μὲ ὑγέλαν!

439 TZITZIKA ὅταν ἔχει ζέστη τραγουδᾷς καλὰ βλέπω! ΛΗΤΩ δὲν χρειάζομαστε παρηγοριά, διότι δὲν λυπηθήκαμε. ΑΓΚΑ-ΘΙ... Δὲν ἐσχῶν τὸν Ἀνανία και φυσικά τὸν φίλο μου, ἔτσι κι ἀλλιῶτικά, τὸν Φαίδωνα! Σήμερα, ἐξήντα χρόνια μετὰ, διαβάζω στὴν πρώτη σελίδα: <i>ΔΙΑΠΑΛ-ΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ</i>, ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΝΕΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ. Ὑγκεκριμένο ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ὡς ἐλεύθερο ἀνάγνωσμα γιὰ ὅλα τὰ σχολεῖα (1932 και 1956). Ὑτιμῆβη μὲ ἀργυρὸ μετᾶλλο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1935). ΔΙΕΤΘΥΝΤΗΣ ΚΩ-ΣΤΑΣ Ε. ΠΑΡΑΣΧΟΣ. Διευθυντῆς Συντάξεως: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕ-ΝΟΠΟΥΛΟΣ (1894-1948). Ἰδρυτῆς – Ἑκδότης – Διευθυντῆς: Ν. ΠΑ-ΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ (1879-1941) τὸ φύλλο Δ
